

Vindico d.o.o.
Črtomirova ulica 22A

4260 Bled

Številka: 0224-3/2023/111
Datum: 12. 1. 2024

**Zadeva: Mnenje Urada Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov
glede zunanjega izvajanja strokovnih nalog**

Zveza: Vaše zaprosilo št. 10/2023 z dne 13. 12. 2023

Spoštovani,

Na Urad Vlade Republike Slovenije za varovanje tajnih podatkov (v nadaljnjem besedilu: UVTP) ste dne 13. 12. 2023 naslovili zaprosilo za podajo mnenja glede zunanjega izvajanja strokovnih nalog na področju obravnavanja in varovanja tajnih podatkov. UVTP je proučil vsebino zaprosila in podaja naslednje mnenje:

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter drugi organi, gospodarske družbe in organizacije, ki pri izvajanju zakonsko določenih nalog pridobijo ali razpolagajo s tajnimi podatki (v nadaljnjem besedilu: organi), kot tudi dobavitelji, izvajalci gradenj ali izvajalci storitev (v nadaljnjem besedilu: organizacije), ki se jim podatki posredujejo zaradi izvršitve naročil organa, morajo spoštovati določila Zakona o tajnih podatkih (Uradni list RS, št. 50/06 – uradno prečiščeno besedilo, 9/10, 60/11, 8/20 in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZTP), ki organe in organizacije zavezuje, da morajo imenovati osebo, pristojno za nadzor in usmerjanje varnostnih ukrepov v zvezi z izvajanjem naročila, usposabljanje oseb, ki imajo dostop do tajnih podatkov, poročanje pristojnemu organu o okoliščinah, ki vplivajo na izdajo varnostnega dovoljenja organizacije, in izvajanje drugih predpisanih ukrepov za varno obravnavanje in varovanje tajnih podatkov. Za notranji nadzor nad izvajanjem ZTP in predpisov, sprejetih na njegovi podlagi, so odgovorni predstojniki organov in organizacij. V organih in organizacijah, ki obravnavajo tajne podatke stopnje tajnosti ZAUPNO ali višje stopnje tajnosti, se za notranji nadzor in druge strokovne naloge v zvezi z obravnavanjem in varovanjem tajnih podatkov sistemizira delovno mesto ali se za izvajanje teh nalog posebej zadalži obstoječo organizacijsko enoto organa ali organizacije.

Organi in organizacije sicer morajo imenovati odgovorne osebe, zaposlene znotraj organa in organizacije, v skladu z določili 4. točke drugega odstavka 35.b člena in 41. člena ZTP, ki bodo celovito pokrivali področje tajnih podatkov, vendar se je v praksi izkazalo, predvsem v manjših organizacijah ali enoosebnih družbah, da le-te nimajo dovolj kadra oz, ta nima ustreznih kompetenc in znanj s področja tajnih podatkov, zato so se pri pripravi internih predpisov

oziroma akta iz četrtega odstavka 38. člena ZTP ter zahtevane dokumentacije in ureditve prostorov, namenjenih za upravna ali varnostna območja, posluževali zunanje pomoči strokovnjakov. UVTP meni, da takšno svetovanje ni v nasprotju s predpisi, saj ZTP nikjer izrecno ne prepoveduje tovrstnega sodelovanja z zunanjimi izvajalci. Podobno rešitev organizacije (in organi) uporabljajo tudi pri zagotavljanju izpolnjevanju drugih zakonskih zahtev, kot so požarna varnost, varnost in zdravje pri delu, pravno, finančno svetovanje in podobno, kjer z lastnimi človeškimi viri ne morejo ali ne znajo ustrezno pravno formalno sami urejati določenega delovnega področja.

Glede izpolnjevanja pogojev za varno obravnavanje in dostop do tajnih podatkov UVTP pojasnjuje, da dovoljenje za dostop do tajnih podatkov potrebujejo le tiste osebe, ki se morajo s temi podatki seznaniti zaradi opravljanja funkcije ali delovnih nalog. Dostop imajo samo do tajnih podatkov stopnje tajnosti, določene v dovoljenju. V kolikor se oseba pri opravljanju svojega dela s tajnimi podatki ne bo seznanila, dovoljenja za dostop do tajnih podatkov izrecno ne potrebuje. Uredba o varovanju tajnih podatkov (Uradni list RS, št. 50/22; v nadaljnjem besedilu: uredba) namreč v 17. in 18. členu omogoča vstop v varnostno območje I. in II. stopnje brez ustreznega dovoljenja za dostop do tajnih podatkov tudi drugim osebam, ki se zaradi opravljanja svoje delovne naloge ne bodo seznanile s tajnimi podatki in imajo ves čas zadrževanja v varnostnem območju zagotovljeno spremstvo pooblaščenih oseb za samostojen vstop v to območje. To pomeni, da tudi organizacija, iz katere prihaja ta oseba, ki bo izvajala določene naloge (npr. čiščenje, servisiranje, selitve, montaža, svetovanje...) ne potrebuje varnostnega dovoljenja za dostop do tajnih podatkov za organizacijo, v kolikor se ta oseba pri izvajanju storitev ali nalog ne bo seznanila z nobenim tajnim podatkom.

Določene naloge, vezane na vzpostavitev sistema in izvajanje ukrepov ter postopkov varovanja tajnih podatkov, so v ZTP oziroma v predpisih, izdanih na njegovi podlagi, podeljene samo organom. To so na primer vse naloge vezane na določanje tajnih podatkov in z navedenim povezane aktivnosti (npr. 10. člen ZTP v povezavi z 11. členom ZTP določa, kdo so osebe, ki lahko določijo stopnjo tajnosti ter ocenijo možne škodljive posledice in le-to ne morejo biti zunanji izvajalci, itd.). Prav tako so organi in organizacije pri izvedbi osnovnega in dodatnega usposabljanja s področja obravnavanja in varovanja tajnih podatkov, upoštevajoč peti odstavek 22. g člena ZTP in 27. člen Uredbe o varnostnem preverjanju in izdaji dovoljenj za dostop do tajnih podatkov, omejeni pri morebitnem prenosu teh nalog na zunanje izvajalce. Navedena uredba namreč določa, da lahko osnovno in dodatno usposabljanje s področja obravnavanja varovanja tajnih podatkov izvajajo organi ali organizacije oziroma nacionalni varnostni organ ali Upravna akademija Ministrstva za javno upravno. Slednje ni prenosljivo tudi za to, ker so nadalje organi in organizacije na podlagi četrtega odstavka 43.e člena ZTP v povezavi z 29. členom Uredbe o varnostnem preverjanju in izdaji dovoljenj za dostop do tajnih podatkov odgovorni za vodenje in upravljanje evidence izdanih potrdil o udeležbi na osnovnem in dodatnem usposabljanju s področja obravnavanja in varovanja tajnih podatkov. So pa določene pristojnosti ter naloge organov in tudi organizacij, kot so na primer svetovanje pri pripravi internih aktov, svetovanje pri nakupu varnostno-tehnične opreme itd., ki jih po mnenju UVTP lahko organi prenesejo oziroma zaupajo v izvedbo zunanjemu izvajalcu, seveda ob upoštevanju določb ZTP (npr. v kolikor se bo organizacija seznanjala s tajnimi podatki pri izvedbi naročila, potrebuje varnostno dovoljenje).

Inšpektorji, pristojni za inšpekcijski nadzor s področja tajnih podatkov, so pri opravljanju svojega dela samostojni in neodvisni in morajo pri svojem delu upoštevati tako ZTP ter v njem predpisane specialne določbe glede inšpekcijskega nadzora s področja tajnih podatkov ter nadalje predvsem Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14), ki kot splošni predpis ureja organizacijo inšpekcij, položaj, pravice in dolžnosti inšpektorjev, pooblastila inšpektorjev, postopek inšpekcijskega nadzora, inšpekcijske ukrepe in druga vprašanja, povezana z inšpekcijskim nadzorom. ZTP v 42.c členu

določa, da inšpektor opravlja inšpekcijski nadzor v organih in organizacijah, tako da preverja sistem določanja, označevanja, varovanja in dostopa do tajnih podatkov. To pomeni, da inšpektor preverja ali organi in organizacije izvajajo vse postopke in ukrepe varovanja tajnih podatkov, določene tako v ZTP in predpisih, izdanih na njegovi podlagi, kot tudi določene v aktu iz četrtega odstavka 38. člena ZTP. Skladnost in zakonitost predpisanih postopkov in ukrepov varovanja tajnih podatkov v aktih iz četrtega odstavka 38. člena ZTP pa na podlagi 43.a člena presoja in o tem podaja mnenje UVTP. UVTP je namreč, kot nacionalni varnostni organ, pristojen za navedeno presojo in posledično podajo mnenj, kar je na podlagi 6. točke prvega odstavka 2. člena Odloka o ustanovitvi, nalogah in organizaciji Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov (Uradni list RS, št. 14/20) tudi ena izmed njegovih ključnih nalog.

S spoštovanjem,

Dr. Blaž Torkar
direktor

Vloženo:

- v zadevo.